

NAČRT ZA RAVNANJE Z RAZISKOVALNIMI PODATKI

OBRAZEC ARIS

Ta obrazec je namenjen pripravi načrta za ravnanje z raziskovalnimi podatki (NRRP) za raziskovalne projekte, ki jih (so)financira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS), kot je določeno v 4. členu [Uredbe o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti](#) (Uradni list RS, št. 59/23).

Raziskovalni podatki so opredeljeni kot zapisi o dejstvih (številčni podatki, besedilni, zvočni in slikovni zapisi), ki predstavljajo osnovno podlago za znanstveno raziskovanje in ki v okviru znanstvene skupnosti veljajo kot ustrezno sredstvo za preverjanje veljavnosti raziskovalnih spoznanj.

Prosimo vas, da izpolnite spodnji obrazec NRRP in ga posredujete ARIS **najkasneje v šestih mesecih od začetka izvajanja raziskovalnega projekta**. Priporočljivo je, da NRRP med izvajanjem raziskovalnega projekta po potrebi redno pregledujete in posodabljate. V primeru sprememb posodobljen NRRP priložite vmesnemu in zaključnem poročilu o rezultatih raziskovalnega projekta.

Pregled vsebine NRRP:

0. Splošne informacije
1. Povzetek in opis raziskovalnih podatkov
2. Shranjevanje in varnostno kopiranje podatkov
3. Zagotovitev podatkov na način FAIR
 - 3.1 Zagotavljanje najdljivosti podatkov (F)
 - 3.2 Zagotavljanje dostopnosti podatkov (A)
 - 3.3 Zagotavljanje interoperabilnosti podatkov (I)
 - 3.4 Zagotavljanje ponovne uporabe podatkov (R)
4. Etični in pravni vidiki
5. Drugi raziskovalni rezultati
6. Finančna sredstva

Uporabljene kratice:

- ADP – Arhiv družboslovnih podatkov
- GDPR – Splošna uredba o varstvu podatkov
- IT – informacijska tehnologija
- RO – raziskovalna organizacija
- ZVDAGA – Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih
- ZVOP-2 – Zakon o varstvu osebnih podatkov

Navodilo za izpolnjevanje

Obrazec izpolnite tako, da vsebino vnašate v celice v skrajnem desnem stolpcu oz. tam označite eno od ponujenih možnosti. V teh celicah so sedaj v sivi barvi pisave navedeni razlage oz. navodila za vnos ustreznih podatkov in opisov. To pomožno besedilo lahko po vnosu vsebine izbrišete.

0	Splošne informacije	
0.1	Šifra projekta	L3-70152 ŽSSZS III
0.2	Naziv projekta	Nacionalna raziskava življenjskega sloga, stališč, zdravja in spolnosti (ŽSSZS) III
0.3	Šifra vodje projekta	07782
0.4	Ime in priimek vodje projekta	Dr. Irena Klavs
0.5	Ime in priimek osebe, ki je v RO zadolžena za podporo pri ravnanju z raziskovalnimi podatki	NIJZ še ni določil osebe, ki bi bila zadolžena za ravnanje z raziskovalnimi podatki.
0.6	Interna pravila RO za ravnanje z raziskovalnimi podatki	Pravila ne obstajajo.
0.7	Verzija NRRP	Verzija 1.0
1	Povzetek in opis raziskovalnih podatkov	
1.1	Ali boste pri projektu ponovno uporabili že obstoječe podatke predhodnih raziskav?	☐ Da ☒ Ne Tovrstni podatki še ne obstajajo, zato jih je potrebno zbrati z anketnim vprašalnikom.
1.2	Katere vrste podatkov boste ustvarili oz. ponovno uporabili in v katerih formatih bodo shranjeni?	Ustvarjena bo podatkovna zbirka, ki bo na voljo v obliki csv in sav.
1.3	Kakšen je namen ustvarjanja, zbiranja oz. ponovne uporabe podatkov in njihova povezava s cilji projekta?	Cilji ŽSSZS III so v verjetnostnem vzorcu prebivalcev Slovenije, starih od 18 do 49 let pridobiti podatke o - spolnem vedenju, - uporabi kontracepcijskih metod in kondomov, - porazdelitvi in dejavnikih tveganja za spolno prenosljive bolezni (SPO), o katerih poročajo anketiranci in - stališčih in poučenosti glede spolnega vedenja in SPO. Dodatni cilj ŽSSZS III je opredelitev prevalence in dejavnikov tveganja za nekatere SPO s testiranjem vzorcev urina sodelujočih. Te cilje je moč doseči le z neposrednim zbiranjem podatkov in vzorcev urina od anketirancev.
1.4	Kakšna je pričakovana velikost podatkov, ki jih nameravate ustvariti oz. ponovno uporabiti?	☒ 0–10 GB ☐ 10–100 GB ☐ 100–1000 GB ☐ >1000 GB
2	Shranjevanje in varnostno kopiranje podatkov	

2.1	Kje bodo podatki med izvajanjem projekta shranjeni in varnostno kopirani?	Podatki bodo hranjeni znotraj omrežja NIJZ v skladu z internimi pravilniki. Varnostno kopiranje je zagotovljeno.
2.2	Kako boste izbrali podatke za dolgoročno hrambo?	Dolgoročno se bodo hranili anonimizirani podatki.
2.3	Ali bodo podatki shranjeni v zaupanja vrednem repozitoriju?	☐ Da ☒ Ne Podatki bodo obdelani v varnem okolju, anonimizirane bomo hranili na varovanih strežnikih NIJZ, vključno z varnostno kopijo. Če bo v toku trajanja projekta NIJZ ustvaril zaupanja vreden repozitorij, bodo podatki hranjeni tam.
3. Zagotovitev podatkov na način FAIR		
3.1 Zagotavljanje najdljivosti podatkov (F)		
3.1.1	Ali bodo podatki označeni s trajnim identifikatorjem (PID)?	☒ Da ☒ Ne Podatki bodo po zaključku zbiranja in obdelave podatkov vneseni v bodoči metapodatkovni katalog, ki ga NIJZ pripravlja na podlagi evropske uredbe o skupnem evropskem prostoru zdravstvenih podatkov. V tem katalogu bodo podatki prejeli enoličen identifikator in tudi povezavo do razpoložljivih podatkov. Država mora implementirati metapodatkovni katalog najkasneje marca 2029, kar je tik pred koncem projekta.
3.1.2	Kateri metapodatki bodo ustvarjeni in kateri metapodatkovni standardi bodo pri tem upoštevani?	Ustvarjeni bodo metapodatki v skladu s standardom Health DCAT-AP in v skladu z EU uredbo o zdravstvenih metapodatkih (v avgustu 2026 že sprejeta, vendar še v fazi prevajanja in še ni objavljena).
3.1.3	Ali bodo metapodatki vsebovali ključne besede za izboljšanje najdljivosti in možnosti ponovne uporabe?	☒ Da ☐ Ne V bodoči metapodatkovni katalog (opisan zgoraj) so vključene tudi ključne besede, ki bodo omogočale boljšo najdljivost podatkov.
3.2 Zagotavljanje dostopnosti podatkov (A)		
3.2.1	Ali bodo vsi podatki odprto dostopni?	☐ Da ☒ Ne Zaradi občutljivosti podatkov ni mogoča povsem varna anonimizacija, zato bo dostop omejen. Vlogo za dostop do podatkov bo mogoče oddati preko EHDS mehanizmov.
3.2.2	Kdaj bodo podatki odprto dostopni in za koliko časa?	Metapodatki bodo dostopni v okviru EHDS mehanizma brez časovne omejitve. Po koncu zbiranja podatkov bomo pripravili končno podatkovno zbirko z analizami za preverjanje notranje skladnosti podatkov in popraviljem

		očitnih napak. Prečiščeni podatki bodo dostopni preko EHDS mehanizmov. Deli prečiščenih podatkov bodo dostopni najkasneje ob objavi znanstvenih publikacij, ki bodo temeljile na ustreznih sklopih zbranih in prečiščenih podatkov. Vsi končni prečiščeni podatki zbrani v raziskavi ŽSSZS III bodo dostopni po zaključku čiščenja podatkov.
3.2.3	Na kakšen način bo v primeru omejitev pri uporabi omogočen dostop do podatkov med izvajanjem projekta in po njegovem zaključku?	Med izvajanjem projekta dostop ni mogoč, po koncu izvajanja projekta pa je dostop mogoč skladno z EHDS mehanizmi. To pomeni, da bodo raziskovalci oz. vsi, ki s v skladu z uredbo o EHDS upravičeni do dostopa do podatkov, lahko preko portala www.zdravstvenipodatki.si oddali vlogo za dostop, organ za dostop do podatkov (health data access body) bo o vlogi odločal in v primeru pozitivne odločitve pripravil dovoljenje za uporabo podatkov. Uporabnik bo do podatkov dostopal v varnem okolju s pomočjo avtentikacije.
3.2.4	Ali bo za dostop do podatkov oz. njihovo branje potrebna dodatna dokumentacija oz. informacija o ustrezni programski opremi?	☐ Da ☒ Ne
3.3	Zagotavljanje interoperabilnosti podatkov (I)	
3.3.1	Katere geslovnike oz. šifrante boste uporabili pri pripravi podatkov in metapodatkov?	Ker bodo podatki zbrani z vprašalnikom, bodo uporabljeni šifranti in ontologije iz primerljivih evropskih vprašalnikov ter iz primerljivih slovenskih vprašalnikov.
3.3.2	Ali boste primorani uporabiti manj poznane ali lastne geslovnike oz. šifrante?	☒ Da ☐ Ne Uporabljeni bodo šifranti, ki so specifični za vsebinsko področje spolnega vedenja, pri čemer bodo uporabljeni šifranti, ki so v preteklosti v Sloveniji že bili uporabljeni. Po zaključku raziskave bodo šifranti v okviru metapodatkov odprto objavljeni v metapodatkovnem katalogu.
3.4	Zagotavljanje ponovne uporabe podatkov (R)	
3.4.1	Na kakšen način boste zagotovili dokumentacijo, potrebno za ponovno uporabo podatkov?	Dokumentacija bo na voljo v okviru EHDS mehanizma (vsi metapodatki, vprašalnik, šifranti, opisi metodologij,...)
3.4.2	Ali bodo vaši podatki javno dostopni in licencirani z odprtima licencama CC BY oz. CC BY-SA, da bo s tem omogočena čim širša ponovna uporaba?	☒ Da ☐ Ne
3.4.3	Kakšne postopke zagotavljanja kakovosti podatkov boste uporabili?	Kakovost podatkov bo zagotovljena s pomočjo kontrolnih mehanizmov v času zbiranja podatkov, ter s pomočjo pomožnih podatkov in primerjavo osnovnih podatkov s

		pomožnimi v času obdelave podatkov. Prav tako bodo v času zbiranja podatkov uporabljeni navzkrižni mehanizmi, ki bodo preverjali konsistentnost pri enem anketarju. Po koncu bo kakovost podatkov ovrednotena s pomočjo mehanizmov, razvitih v evropskem okviru Quantum (www.quantumproject.eu), kar bo potekalo v okviru EHDS mehanizma.
4.	Etični in pravni vidiki	
4.1	Ali obstajajo etična ali pravna vprašanja, ki bi lahko vplivala na deljenje podatkov?	☒ Da ☐ Ne Podatki ne bodo deljeni iz razlogov, navedenih v 3.2.1
4.2	Ali boste med izvajanjem projekta obdelovali oz. hranili osebne podatke?	☒ Da ☐ Ne Skladnost z zakonodajo na področju varstva osebnih podatkov in relevantnimi internimi predpisi izhaja iz DPIA, ki bo pripravljena tekom projekta in pred začetkom zbiranja podatkov.
4.3	Ali bodo med projektom ustvarjene oz. ponovno uporabljene posebne vrste osebnih podatkov?	☒ Da ☐ Ne Vsi ukrepi bodo opisani v DPIA (varno okolje NIJZ).
4.4	Kako boste uredili lastništvo podatkov in morebitne avtorske pravice na podatkih, ki jih boste ustvarili ali ponovno uporabili?	Raziskava se izvaja v okviru nalog NIJZ, avtorske pravice se obravnavajo skladno z zakonom o avtorski in sorodnih pravicah. Upravljavec podatkov bo NIJZ.
5.	Drugi raziskovalni rezultati	
5.1	Ali boste poleg podatkov ustvarili ali ponovno uporabili tudi druge raziskovalne rezultate?	☐ Da ☒ Ne
6.	Finančna sredstva	
6.1	Kakšni bodo stroški ravnanja s podatki in drugimi rezultati projekta po načelih FAIR in kako bodo kriti?	Stroški priprave in ravnanja s podatki bodo kriti v okviru projekta v času trajanja projekta, po koncu projekta pa bo stroške hrambe kril NIJZ kot upravljavec podatkov. Stroški ponovne uporabe pa bodo obravnavani v okviru mehanizmov EHDS.
6.2	Kdo bo odgovorna oseba za ravnanje z raziskovalnimi podatki pri projektu?	Irena Klavs, Metka Zaletel

Uporabljeni viri:

- *Anotirana predloga načrta za ravnanje s raziskovalnimi podatki za projekte Obzorja Evropa*. CTK UL. Dostopno na: <https://dirrosdata.ctl.uni-lj.si/raziskovalni-podatki/nacrt-ravnanja-z-raziskovalnimi-podatki/>.
- Bezjak, Sonja (ur.) (2024). *Spoznaj FAIR: Priročnik o odprti znanosti v Sloveniji*. Univerza na Primorskem. Dostopno na: <https://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-293-328-9.pdf>.
- *Horizon Europe Data management plan template*. Dostopno na: https://www.openaire.eu/images/Guides/HORIZON_EUROPE_Data-Management-Plan-Template.pdf.
- *NWO Template Data management plan*. Dostopno na: <https://www.nwo.nl/en/research-data-management>.

Verzija dokumenta: 1.0

Datum: 31. 8. 2026